

Tshipuku ngomu ha phidzhama ya Makhulu

Tshitori nga Kai Tuomi

Zwifanyiso nga Magriet Brink na Leo Daly

Onke o vha o edela mmbeteni wawe mutuku, kha lufhera lwawe lutuku, nduni ine a dzula na Mme awe, Khotsi, Makhulu, na mmbwa yawe thukhu i vhidzwaho Puppy. Puppy yone yo vha yo edela kha bai litswuku milenzheni ya mmbete wa Onke. Yo vha yo edela i khou hona na u lora musi i tshi khou fara vhubura ngei phakhani.

Hu si kale Onke a pfa phosho khulu a karuwa o tshuwa. A fukula bai thohoni yawe. “Ndi a fulufhela a si dada kana tshipuku tshi shushaho. A thi takaleli zwipuku,” u ralo, a khou tetemela.

GRRRR! “Zwo dovha hafhu,” u ralo, a khou lingedza u pfala o khwaṭha. “Ndi fanela u wanulusa uri ndi tshini tsho itaho phosho iyi.” Zwenezwo Onke a doba thotshi yawe dala ya pulasitiki ye a vha o vhea thungo ha tshitafula tsha tsini ha mmbete, a vhonetshela u mona na lufhera.

“Ni humbula uri tshipuku ndi tshone tsho itaho ila phosho?” Onke u vhudzisa Puppy, ye ya vha yo fara khofhe. Onke a kwama thoho ya Puppy nga vhulenda.

HUU! HUU! Inwe phosho ntswa ya pfala u bva nṅa.

“Ndi tshipuku?” hu vhudzisa Onke, a khou vhonetshela thotshi yawe nga fasiṭere.

Tshithu tshihulu, tsho khwaṭhaho tsha khakhi, tsha mathenga, tsha mulomo wa ṭaṭa, tsho dzula nṅha ha tavhi nga nṅa. Onke a sea a ri, “A si tshipuku. Ndi gwitha zwaḽo lo didzulela nṅha ha muri. Fhedzi ndi tshe ndo mangadzwa nga uri ila phosho yo itwa ngani?”

HUU! HUU! Gwitha lihulu la tharamudza phapha dza lo la fhufha u mona na ngade.

“Makwitha a zwima mbevha vhusiku, ndi ngazwo vhathu vha sa a vhoni. Ndi mashudu mahulu u vhona gwitha,” u ralo Onke. “A si zwone nandi, Puppy?”

Fhedzi Puppy yo vha yo edela, zwenezwo Onke a i fara nga vhukuse ha kha thumbu yayo thukhu ya hona na u sudzuluwa ntha ha bai layo litswuku.

“Khamusi ndi khou tou vha dabadaba,” Onke u a elekanya. Fhedziha a mbo vhona tshinwe tshithu tsho swifhalaho nahone tshi shushaho khoneni ngomu lufherani. Tsho vha tshi tshi nga dada lihulu li re na phapha dza lianga na nala dza ndau na nanga ndapfu dzo no nga dza nguluvhe daka.

“Hu nga vha hu tshipuku?” u ralo, a tshi khou vhonetshela nga thotshi yawe henengei khoneni ya lufhera. Onke a sea musi a tshi vhona uri ho vha hu mini. “Ndi zwiambaro zwanga zwo tswukalaho, zwo nembelela kha tshidulo. Ndo vha ndo fanela ndo zwi vhea kule sa zwe Mme anga vha nkhumbelisa zwone. A si zwone, Puppy?” Fhedzi Puppy yo vha yo fara khofhe khulu.

“Mara ndi phosho ya mini ye nda ipfa?” u ralo Onke. *GRRRR!* A pfa phosho ila hafhu nahone a tetemela. “Hu *fanela* u vha hu tshipuku,” u a humbula, “nahone hu pfala unga tshi khou papamala u mona na lufhera lwanga.”

Onke o vha a khou lingedza u dikhwa thisa, naho magona awe o vha a khou tetemela sa dzheji. A tolela nn da e murahu ha vothi la lufhera lwawe, a sedza phasedzhini yo swifhalaho.

Fhedzi ha ngo vhona tshithu, ndi zwienda zwa vhabebi vhawe fhedzi tsini ha luvhondo, na tshidongo tsha maḽi tsha Puppy tshi re nṱha ha thovho. Onke a nangavhedza nṱha ha khaphethe henefho phasedzhini, a fhira lufhera lwa vhabebi vhawe, a ṱolela lufherani lwa u bikela.

“Ndi tshipuku!” u a huwelela, a tshi khou vhonetshela nga thotshi yawe kha murunzi mutswu wo imaho tsini ha tshiṱofu. Tshipuku tsho vha tsho ambara phidzhama dza lutombo dzi re na vhukuse ha nngu khadzo.

“Hedziḽa ndi phidzhama dza Makhulu,” u ralo Onke. “Tshipuku, ndi ngani wo tswa phidzhama dza Makhulu?” Onke a vhonetshela nga thotshi yawe nṱha uri a kone u vhona tshifhaṱuwo tsha tshipuku. Ndi Makhulu wawe!

“Onke,” hu amba Makhulu, vho vula na mulomo nga u akhamala. “Vho ntshutshedza. Ndo vhona unga vha tshipuku.”

“Ndo *vhona* unga vha tshipuku,” Onke u ralo, a tshi mwemwea. “Vha khou ita mini afha lufherani lwa u bikela vhukati ha vhusiku, Makhulu?”

“A thi khou kona u eḽela,” vha ralo Makhulu, “zwenezwo ndo ḽa afha lufherani lwa u bikela u ḽo dudedza mafhi nga maga na u wana makhekhe. Ni khou ṱoḽa u ḽa zwidyangudyangu zwa vhukati ha vhusiku na nṅe?” Onke a mwemwea a tshi tenda nga ṱohoho.

Zwenezwo, ene na Makhulu vha dzula ṱafulani ya lufherani lwa u bikela vha tshi ambela fhasi zwenezwi vha tshi khou thothedza makhekhe a boḽoro a ḽifhaho ngomu ha mimaga ya mafhi a dudelaho. Vha mbo ita na samanzhisi dzo gotshwaho vha kovhana, dzi re na hemu, tshizi, ṱamaṱisi na tshiḽai tshidala tshiṅu.

Musi vho fhedza u la na u nwa, vha bulatsha maṅo avho lwa vhuvhili madekwana ayo. Zwenezwo Onke a ri vhusiku havhuḍi kha Makhulu a vhuelela lufherani lwawe. Musi a tshi vula vothi, Puppy ya fhufhela nṱha ya huvha.

“Puppy,” hu amba Onke, a tshi khou i phaphatha kha ṱhoho, “ndi nṅe uno. No vha ni khou humbula uri ndi tshipuku?”

Puppy ya mu ṅazwa tshifhaṱuwo ya vhumbuluwa nṱha ha bai layo liṱswuku.

“Ndo tandulula dandetande vhusiku ha ṅamusi. No vha ni tshi zwi ḍivha, Puppy?” hu vhudzisa Onke.

Fhedzi Puppy yo vha yo no songana na u vala maṱo ayo.

“Izwo zwi vhonala zwi muhumbulo wavhuḍi,” u ralo Onke.

“Vhusiku havhuḍi, Puppy.”

KHA VHA SUMBEDZE VHUKONI!

- Mmbwa ya Onke, Puppy yo vha i khou lora. Kha vha ṱuṱuwedze vhana
- vhavho u ola tshifanyiso tsha Puppy yo fara khofhe vha dovhe vha vha
- humbele u engedza nga bulo la muhumbulo li re na tshifanyiso ngomu haḽo
- tshi sumbedzaho zwe Puppy ya vha i khou lora zwone.

Tshipuku ngomu ha phidzhama ya Makhulu

Tshiṭori nga Kai Tuomi • Zwifanyiso nga Magriet Brink na Leo Daly

Tshifanyiso

Mmbwa ya Onke ine ya pfi Puppy, yo vha i tshi khou lora. Olani tshifanyiso tsha Puppy o farwa nga khofhe ni ite pulo ʘi re na tshifanyiso ngomu u sumbedza zwine Puppy ya khou zwi lora.

U Vhala

Ivhani fogisi ʘa tshiṭori! ʘoḁani maipfi kha tshiṭori ane a ni vhudza uri:

- ★ Onke o vha o no bulatsha maṅo a sa athu u ya u eḁela mathomoni a tshiṭori
- ★ Onke o humbula uri o vha sa ḁo tshuwa nga maanda arali a ḁivhe tshe tsha vha tshi tshi khou ita phosho ye ya mu karusa
- ★ o tshuwa musi a tshi sedza kha phasedzhi ya swiswi
- ★ o humbula uri hu na tshipuku tsho ambaraho phidzhama dza Makhulu
- ★ Puppy yo vha yo farwa nga khofhe mmbeteni wa Onke musi Onke a khishini.

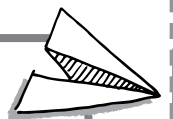
U Nwala

Nwalani tshiṭori tshaṅu tshi tshuwisaho nga ha tshithu tshine tsha itea vhusiku.

Vhutsila

Ndi tshidyangudyangu tshifhio tshine na tama u tshi ʘa vhukati ha vhusiku? Shumisani fuḁauru ya u tambisa kana vumba u ita tshidyangudyangu tsha vhukati ha vhusiku tshi ḁifhaho.

Kushumele

Ndi nḁila nngana dzo fhambanho dzine na nga wana dza u ḁiita tshipuku tshi ofhisaho? Ambarani sa zwipuku ni sielisane u shushedzana. Ni vhona u nga zwipuku zwi re na vhuthu zwi farana hani? Itani musumbedzo wa zwenezwi.

